

Σημαντικές αποφάσεις από τη νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ σχετικά με την ανάκτηση κρατικών ενισχύσεων

Ημερίδα Κρατικών Ενισχύσεων
Αθήνα, 2 Μαρτίου 2018

Αγγελική Χαρούλη
ΓΔ Ανταγωνισμού ΕΕ

Οι πληροφορίες και απόψεις της παρούσας παρουσίασης δεν αντανακλούν απαραίτητα την επίσημη στάση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Scott [2006]

C-232/05

Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Γαλλία, μην έχοντας εκτελέσει, εντός της προθεσμίας που της τάχθηκε, την απόφαση ανάκτησης κρατικής ενίσχυσης που χορήγησε υπέρ του ομίλου Scott Paper SA/Kimberly-Clark, παρέβη τις υποχρεώσεις της

- ερμηνεία από το Δικαστήριο του άρθρου 16 παρ. 3 του διαδικαστικού κανονισμού ΕΕ 2015/1589 (πρώην άρθρο 14 παρ. 3 του κανονισμού ΕΚ 659/1999)

"Η ανάκτηση πραγματοποιείται αμελλητί και σύμφωνα με τις διαδικασίες της εθνικής νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους, εφόσον αυτές επιτρέπουν την άμεση και πραγματική εκτέλεση της απόφασης της Επιτροπής"

Scott [2006]

C-232/05

Η εθνική νομοθεσία:

Κατά το Γαλλικό δίκαιο τα ένδικα μέσα κατά είσπραξης διαταγής ανάκτησης έχουν αυτομάτως ανασταλτικό αποτέλεσμα

Τα σχετικά ποσά δεν έχουν ανακτηθεί

Επιχειρήματα Γαλλίας:

- η ανάκτηση πραγματοποιείται αμελλητί και **συμφώνα με τις διαδικασίες της εθνικής νομοθεσίας**
- η **εμπρόθεσμη έκδοση διαταγών ανάκτησης** από το ΚΜ εκπληρώνει την ανωτέρω υποχρέωσή του σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης
- Άσκηση ενδίκων μέσων προβλέπεται από την εθνική έννομη τάξη προς εξασφάλιση αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των διοικουμένων

Scott [2006]

C-232/05

Θέση Δικαστηρίου:

- η επίμαχη διάταξη του εθνικού δικαίου παρέττεινε το αδικαιολόγητο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που απέρρευσε από τις σχετικές ενισχύσεις

Ο κανόνας πρέπει να μείνει **ανεφάρμοστος**

- το ανασταλτικό αποτέλεσμα των μέσων δικαστικής προστασίας που ασκούνται ενώπιων των εθνικών δικαστηρίων δεν μπορεί να θεωρηθεί απαραίτητο για να εξασφαλιστεί **πραγματική δικαστική προστασία με γνώμονα το δίκαιο της Ένωσης**

Scott [2006]

C-232/05

Θέση Δικαστηρίου:

- ο αποδεκτής ενίσχυσης που κηρύχτηκε ασύμβατη, ο οποίος θα μπορούσε να προσβάλει την απόφαση της Επιτροπής, δεν μπορεί να την αμφισβητήσει ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων στο πλαίσιο ενδίκου μέσου κατά των μέτρων εκτέλεσης της απόφασης αυτής που ελήφθησαν από τις εθνικές αρχές

ΕΝΩΜΕΝΗ ΚΛΩΣΤΟΥΨΑΝΤΟΥΡΓΙΑ

[2018]

C-363/16

Διαπίστωση παράβασης υποχρεώσεων της Ελλάδας σχετικά με την ανάκτηση παρανόμων και ασύμβατων κρατικών ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στην Ενωμένη Κλωστοϋφαντουργία

- Υποχρέωση ανάκτησης από αφερέγγυο αποδέκτη κρατικής ενίσχυσης
- Εκπλήρωση υποχρέωσης ανάκτησης από Κράτος Μέλος στα πλαίσια πτωχευτικής διαδικασίας

ΕΝΩΜΕΝΗ ΚΛΩΣΤΟΥΨΑΝΤΟΥΡΓΙΑ

[2018]

C-363/16

Πραγματικά περιστατικά:

Κατά το στάδιο της εφαρμογής της αρνητικής απόφασης της Επιτροπής οι Ελληνικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι η Ενωμένη Κλωστοϋφαντουργία είχε επισήμως κηρυχθεί σε πτώχευση.

Η Ελληνική Δημοκρατία προέβη σε αναγγελία των απαιτήσεων που αφορούσαν τα ποσά που έπρεπε να ανακτηθούν ως κρατικές ενισχύσεις

3 χρόνια μετά, και ενώ η διαδικασία πτώχευσης δεν είχε ολοκληρωθεί, η Επιτροπή ενημερώθηκε ότι, με πράξη νομοθετικού περιεχομένου, η διαδικασία δημοσίων πλειστηριασμών για την εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων της Ενωμένης Κλωστοϋφαντουργίας πήρε αναστολή για χρονικό διάστημα έξι μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης της πράξης αυτής, προκειμένου να διερευνηθεί πληρέστερα η δυνατότητα επανέναρξης της λειτουργίας της επιχείρησης

ΕΝΩΜΕΝΗ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ

[2018]

C-363/16

Θέση του Δικαστηρίου:

Για περιπτώσεις ανάκτησης κρατικών ενισχύσεων από επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσκολίες ή τελούν σε κατάσταση πτώχευσης

- τέτοιες δυσκολίες δεν θίγουν την υποχρέωση ανάκτησης της ενίσχυσης
- το κράτος μέλος υποχρεούται, κατά περίπτωση, να ζητήσει να τεθεί η εταιρία σε εκκαθάριση, να εγγράψει την απαίτησή του στο παθητικό της εταιρίας ή να λάβει οποιοδήποτε άλλο μέτρο το οποίο θα καταστήσει δυνατή την επιστροφή της ενίσχυσης

ΕΝΩΜΕΝΗ ΚΛΩΣΤΟΪΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ

[2018]

C-363/16

Θέση του Δικαστηρίου:

Η επαναφορά στην πρότερα κατάσταση και η εξάλειψη της οφειλομένης στις ενισχύσεις αυτές στρέβλωσης του ανταγωνισμού **δύνανται, καταρχήν, να επιτευχθούν με την εγγραφή στον πίνακα των απαιτήσεων** της σχετικής με την επιστροφή των οικείων ενισχύσεων απαίτησης

Όσον αφορά τις χρονικές πτυχές της ανάκτησης των ενισχύσεων η καθυστερημένη ανάκτηση, κατόπιν της λήξης της ταχθείσας προθεσμίας, δεν ανταποκρίνεται στις επιταγές της Συνθήκης

ΕΝΩΜΕΝΗ ΚΛΩΣΤΟΪΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ [2018]

C-363/16

Θέση του Δικαστηρίου:

Η εγγραφή αυτή συνεπάγεται εκπλήρωση της υποχρέωσης ανάκτησης των σχετικών ποσών **μόνο αν**,

σε περίπτωση **που οι κρατικές αρχές δεν θα μπορούσαν να ανακτήσουν τις ενισχύσεις στο σύνολό τους**,

η πτωχευτική διαδικασία καταλήγει στην εκκαθάριση της επιχείρησης, δηλαδή στην οριστική παύση της δραστηριότητάς της την οποία οι κρατικές αρχές μπορούν να προκαλέσουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή πιστωτών

ΕΝΩΜΕΝΗ ΚΛΩΣΤΟΪΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ [2018]

C-363/16

Ανοιχτά θέματα:

- Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η οριστική παύση των δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως που έχει λάβει κρατική ενίσχυση επιβάλλεται **μόνο** στην περίπτωση κατά την οποία η ανάκτηση της ενισχύσεως στο σύνολό της είναι αδύνατη κατά τη διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας.
- Υπό τις περιστάσεις αυτές, η εγγραφή στον πίνακα των απαιτήσεων της σχετικής με την επιστροφή των οικείων ενισχύσεων απαιτήσεως πρέπει να θεωρηθεί, καταρχήν, ότι συνιστά κατάλληλο μέτρο για την εξάλειψη της στρεβλώσεως του ανταγωνισμού, όπως υποπνεύσθηκε στη σκέψη 37 της παρούσας αποφάσεως, **υπό τον όρο** ότι ένα τέτοιο μέτρο συνοδεύεται είτε από την ανάκτηση των εν λόγω ενισχύσεων στο σύνολό τους είτε από την εκκαθάριση της επιχειρήσεως και την οριστική παύση των δραστηριοτήτων της σε περίπτωση που η εν λόγω ανάκτηση είναι αδύνατη κατά τη διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας.

SNCM [2015]

C-63/14

Διαπίστωση παράβασης υποχρεώσεων της Γαλλίας σχετικά με την ανάκτηση παρανόμων και ασύμβατων κρατικών ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στην SNCM για την παροχή της δημόσιας υπηρεσίας της θαλάσσιας συγκοινωνίας μεταξύ του λιμένας της Μασσαλίας και των λιμένων της Κορσικής

Επιχειρήματα ΚΜ **απόλυτη αδυναμία εκτελέσεων της απόφασης της Επιτροπής**

- Συνέπειες επί της οικονομικής κατάστασης της SNCM εφόσον η εκτέλεση της απόφασης θα είχε αναπόφευκτα ως αποτέλεσμα την **αφερεγγυότητα και τη δικαστική εκκαθάριση της SNCM**
- Η εκκαθάριση με τη σειρά της θα προκαλούσε **κοινωνική αναταραχή και σοβαρή διατάραξη της δημόσιας τάξης**
- Εξάλλου, η έστω και προσωρινή διακοπή της δραστηριότητας της SNCM θα επηρέαζε σοβαρά, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα, τις θαλάσσιες συγκοινωνίες μεταξύ της ηπειρωτικής Γαλλίας και της Κορσικής και, κατά συνέπεια, την **εδafική συνέχεια της Κορσικής με την ηπειρωτική Γαλλία**

SNCM [2015]

C-63/14

Θέση του Δικαστηρίου:

Όπου απειλείται τέτοια αναταραχή, απόκειται στο οικείο κράτος μέλος να λάβει όλα τα κατάλληλα μέτρα προς διασφάλιση της ισχύος και της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης, ώστε να εξασφαλίσει την ορθή εφαρμογή του δικαίου αυτού προς όφελος όλων των επιχειρηματιών, πλην αν αποδειχθεί ότι οποιαδήποτε εκ μέρους του κράτους αυτού ενέργεια θα είχε επί της δημόσιας τάξης συνέπειες στις οποίες δεν θα μπορούσε να αντεπεξέλθει με τα μέσα που διαθέτει

η τυχόν κοινωνική αναταραχή ή η διατάραξη της δημόσιας τάξης, που προέβαλε εν προκειμένω η Γαλλική Δημοκρατία, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως συνιστώσες απόλυτη αδυναμία εκτέλεσης της απόφασης

SNCM [2015]

C-63/14

Θέση του Δικαστηρίου:

Τυχόν παύση της δραστηριότητας της SNCM θα μπορούσε βέβαια, βραχυπρόθεσμα, να προκαλέσει ορισμένη μείωση της κίνησης στις θαλάσσιες συγκοινωνίες μεταξύ Μασσαλίας και λιμένων της Κορσικής. Εντούτοις, το ΚΜ δεν αποδεικνύει τη συνδρομή περιστάσεων που θα δικαιολογούσαν το συμπέρασμα ότι μια τέτοια μείωση θα είχε συνέπειες τέτοιου μεγέθους ώστε να θεωρηθεί ως απόλυτη αδυναμία εκτέλεσης της απόφασης

SNCM [2015]

C-63/14

Θέση του Δικαστηρίου:

δεν μπορεί να συντρέχει τέτοια αδυναμία όταν, όπως εν προκειμένω, δεν υπήρξε πράγματι καμία απόπειρα εκ μέρους του αποδέκτη της απόφασης να προβεί στην εκτέλεσή της

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!